

Tilinpäätöstiivistelmä 2022

www.hameenlinna.fi

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS - KOHTI UUTTA	3
AVAINLUKUJA 2022	5
TALOUS	6
ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	10
KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	12
KAUPUNKIKONSERNI	13
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	18
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	19
TILINPÄÄTÖS ILMAN COVID-19-PANDEMIAN VAIKUTUSTA	20
KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	21
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	22
HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	23
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	24

Kaupunginjohtajan katsaus - Kohti uutta

Vuosina 2020-2021 maailmaa piinannut covid-19-pandemia lieveni vuoden 2022 aikana ja yhteiskunta palasi lähemmäs ns. normaalia. Monet pandemian tuomat muutokset vaikuttavat kuitenkin pysyiltä, ja työelämän käytännöissään haetaan edelleen uutta tasapainoa.

Helmikuussa 2022 siirryimme kuitenkin jo seuraavaan kriisiin, kun Venäjän raukkamainen hyökkäyssota järjetti geopolittisia mannerlaattoja. Sodan eskaloituminen järkytti meitä, mutta lisäsi toisaalta yksituumaisuuttamme Ukrainan auttamiseksi. Hyökkäyssodan alkamisesta lähtien olemme eläneet jälleen uuden kriisin muokkaamassa maailmassa. Sota kiihdytti alkanutta inflaatiota ja johti energiakriisiin, joka puolestaan on vaikeuttanut ihmisten arkielämää poikkeuksellisen paljon. Sähkön hinnan nousu, polttonesteiden kalleus ja korkomarkkinan nopea muutos kohdistuvat raskaasti ihmisten arkeen.

Tähän asti yleinen talous on kestänyt kriisin poikkeuksellisen hyvin. Samoin Suomeen saapuneiden kymmenien tuhansien ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden vastaanotto on järjestynyt. Hämeenlinnaan ukrainalaisia on saapunut joitakin satoja. Vuoden aikana tehtiin myös päätös Suomen Nato-jäsenyydestä. Päätökseen liittyy kansallisten ja kansainvälisten vaikutusten lisäksi myös paikallisia mahdollisuuksia perinteikkäälle varuskuntaseudulle.

Hämeenlinnan uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2022. Strategian kärkiteemoja ovat vakaa talous, asukasmäärän kasvun tavoittelu, kestävä kehitys ja onnistuva elinvoima- ja elinkeinopolitiikka. Strategian viitoittamana johdamme kaupunkia kohti uutta.

Vuoden 2022 aikana sosiaali- ja terveystalouden palvelut saateltiin Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Siirron jälkityöt jatkuvat vielä kesään asti. Syksystä 2023 lukien pääsemme keskittymään paremmin uuden elinvoimakunnan toimintaan. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on kuitenkin jatkossakin tärkeä osa kuntien toimintaa.

Kaupunki jatkoi strategiansa mukaisesti terveellisten ja turvallisten tilojen investointiohjelmaa erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimialalla. Sosiaali- ja terveystalouksissa vuosi oli erityisen työntäyteinen hyvinvointialueuudistuksen johdosta. Lisäksi esimerkiksi Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelman edistämistyö jatkui, kaupungin konsernipalvelujen organisaatiota uudistettiin ja valtuusto teki päätökset kaupungin toimielinrakenteesta.

Kaupungin aktiivinen edunvalvontatyö esimerkiksi raideliikennekysymyksissä korostui vuoden edetessä. Nykyisen ratalinjauksen kehittäminen pääratakäytävällä on kaupungille edelleen tärkein strateginen ja edunvalvonnallinen hanke. Kaupunki vahvisti vaikuttavuuttaan erilaisissa edunvalvontaan liittyvissä kysymyksissä laajemminkin. Lisäksi esimerkiksi Moreenin elinkeinoalueen kehittämistä jatkettiin yritysten Hämeenlinnaan sijoittumisen tukemiseksi.

Pandemia vaikutti kaupungin talouteen edelleen vuonna 2022. Samoin pandemian vaikutukset tulevat esimerkiksi hoitovelan muodossa vaikuttamaan kaupunkilaisten elämään tulevaisuudessakin. Pandemia aiheutti kaupungille vuoden aikana n. 2,4 milj. euron nettokustannukset. Myös osa konserniyhteisöistä kärsi edelleen pandemian vaikutuksista. Kaupungin työttömyysaste laski kuitenkin vuoden edetessä lähes kaksi prosenttiyksikköä 10,1 prosenttiin.

Kuntien talous selviytyi yleisesti ottaen valtion tukitoimien ansiosta vuodesta 2022 kohtuullisesti. Koko kuntakenttä jatkoi kuitenkin edelleen velkaantumistaan 2000-luvun trendin mukaisesti.

Tilikauden 2022 kirjanpidollinen ylijäämä on noin 1,6 milj. euroa. Kirjanpidon ylijäämä sisältää mm. Tavas-tian kiinteistöliikelaitoskuntayhtymän perustamisesta kirjatun 9,7 milj. euron satunnaisen tulokirjauksen, van-han kaupungintalon purkuun liittyvät alaskirjaukset ja Moreenin elinkeinoalueen kehittämiseen tehdyn va-jaan 12 milj. euron investointivarausten. Kaksi jälkimmäistä näistä ovat merkittäviä asioita kaupungin elinvoiman parantamiseen tähtävissä toiminna.

Hämeenlinnan kaupungin tilikausi 2022 oli taloudellisesti hyvä. Vuosina 2018 ja 2019 Hämeenlinnan kau-punki teki kertaeristä puhdistettua alijäämää noin 12 milj. euroa. Vuonna 2020 vastaava alijäämä oli noin 5,6 milj. euroa. Tilikausi 2021 päättyi kertaeristä puhdistettuna noin 0,9 milj. euroa ylijäämäiseksi ja tilikausi 2022 kertaeristä puhdistettuna noin 12 milj. euroa ylijäämäiseksi. Talouden pohjan parantumista selittää erityisesti tulopuolen hyvä kasvu. Myös maltillisuus omaehtoisissa kustannusten lisäyksissä ansaitsee kiitosta.

Kaupungin sijoitusvarallisuuden kannalta vuosi 2022 oli erittäin heikko. Sijoitusomaisuus väheni 13,7 milj. euroa vuosituoton ollessa noin -10,8 prosenttia (ilman inflaation vaikutusta). Vuoden lopussa kaupungin si-joitusomaisuuden arvo oli noin 116 milj. euroa.

Kilpailu osaavasta henkilöstöstä on lisääntynyt, ja samalla jo olemassa olevan henkilöstön työntekijäkoke-musten merkitys nousee. Vuoden aikana on otettu huomattavia askelia sekä veto- että pitovoiman kehittämi-seksi. Kaupungin sisäisen toimintakulttuurin kehittäminen jatkui. Osoituksena henkilöstön hyvinvoinnista huo-lehtimisesta kaupungille myönnettiin Suomen Aktiivisin kunta- sertifikaatti.

Kaupungin konsernirakenteen tiivistämistä jatkettiin vuoden 2022 aikana. Konserniyhteisöjen vuosikatsaus julkaistaan jälleen huhtikuussa. Vuosikatsaus avaa kaupungin merkittävimpien yhteisöjen toimintaa ja talout-ta lukijoilleen. Kaupungin strategisille tytäryhtiöille asetetut tavoitteet toteutuivat kohtuullisen hyvin. Alkuvuo-den pandemiarajoitukset sekä yleinen kustannustason nousu heikensivät yhteisöjen tuloksia.

Kuntien rahoitusta liittyen hyvinvointialueuudistukseen tarkastellaan lopullisesti kuluvan vuoden elokuussa, kun lopulliset laskelmat siirrosta valmistuvat. Siihen asti elämme epävarmuudessa tämän osalta. Kuntaliiton alustavien laskelmien perusteella kuntien valtionosuuksia leikattaisiin siirtoon liittyen vielä noin 20 euroa per asukas, mutta lopulliset laskelmat valmistuvat vasta myöhemmin. Hämeenlinna on varautunut valtionosuuk-sien leikkaukseen hyvinvointialueiden siirtolaskelmiin liittyen vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmassaan.

Jatkossa kuntien taloutta haastavat erityisesti valtionalouden odotettavissa olevat sopeuttamistoimet (kuntien valtionosuuksien potentiaaliset leikkaukset) ja ikärakenteen muutos, joka jo sinällään heikentää kaupungin valtionosuuksia noin miljoonan euron vuosivauhdilla lasten määrän vähentymisestä johtuen. Lisäksi kaupun-gin tilojen peruskorjauksiin liittyvät investointitarpeet ovat edelleen merkittävät, puhumattakaan toiveista mui-hin kaupungin elinvoimaa vahvistaviin investointeihin.

Talouden tasapainotustoimia onkin edistettävä edelleen. Kaupunginhallitus päätti kesäkuussa 2022 kaupun-gin talouden tasapainottamistavoitteesta ja työn viitekehuksesta. Tavoitteena on, että kaupunki ei velkaannu lisää vuosien 2023-2026 aikana. Työ tätä tavoitetta kohti jatkuu.

Lämmin kiitos yhteistyöstä ja vaikuttavasta työstä kaupungin henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Olli-Poika Parviainen
Kaupunginjohtaja

Avainlukuja 2022

Väkiluku ja kasvu **68 043 (kasvua 72 asukasta)**

Kunnallisveroprosentti **21 %**

Vuosikate / asukas **426 euroa**

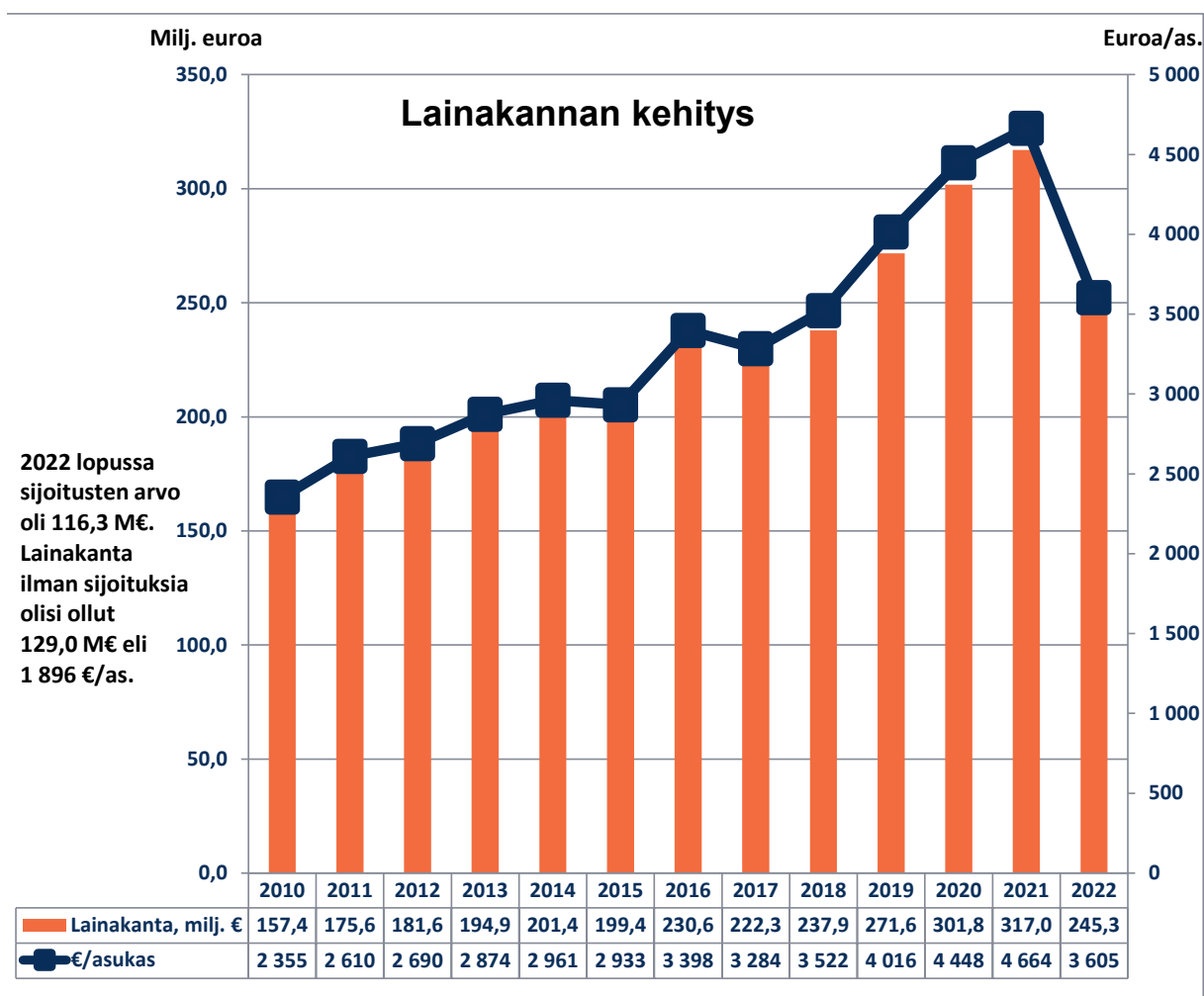
Ulkoiset kokonaistulot **557,2 milj. euroa**

Ulkoiset kokonaismenot **528,2 milj. euroa**

Investointimenot, netto **27,6 milj. euroa**

Lainaa / asukas **3 605 euroa**

Työttömyysaste **10,1 %**

Talous

Vuonna 2022 verotulojen suotuisa kehitys ja kertaerät nostivat kaupungin talouden hyvään lopputulokseen. Valtion myöntämät kertaluonteiset koronatuet eivät riittäneet kokonaan kattamaan koronasta aiheutuneita kustannuksia, koronanetto oli noin -2,4 milj. euroa. Vuonna 2022 sijoitustoiminnalle asetetut tuottotavoitteet eivät toteutuneet. Syynä heikkoon kehitykseen oli epävakaa maailmanpoliittinen tilanne. Kaupungin talous nousi 1,587 milj. euroa ylijäämäiseksi, ilman kertaeriä tilikauden ylijäämä olisi noussut noin 12,0 milj. euroon. Jo kolmena peräkkäisenä vuonna talouden ennustettavuus on ollut aiempia vuosia vaikeampaa. Tähän ovat vaikuttaneet koronapandemiasta johtuvat toimintakulujen kasvu muun muassa palvelujen ostojen ja materiaalihankintojen osalta sekä tulojen lisääntyminen valtion myöntämistä korona-avustuksista johtuen. Vuoden 2022 talouden ennustettavuutta vaikeuttivat inflaatio, joka aiheutti merkittävää hinnan nousua mm. lämmitys- ja polttoainekustannuksissa. Verotuloarviot tarkentuivat useaan kertaan kuluneen vuoden aikana. Vuosina 2015–2019 kaupungin talouden tasapainoon vaikutti merkittävästi verotulojen kasvun tyrehtyminen sekä valtionosuuksien koko 2010-luvun kestänyt heikko kasvu. Vuonna 2020 verotulojen kasvuvauhti oli aiempiin vuosiin nähden suurempaa ja kehitys jatkui hyvänä myös vuosina 2021 ja 2022. Vahvaan verokeretympään vuonna 2022 vaikutti palkkasumman sekä työllisten määrän suotuisa kehitys. Valtionosuudet ovat perustasoltaankin (ilman koronatukia) kasvaneet selvästi vuosina 2020, 2021 ja 2022, mikä on osaltaan parantanut kaupungin talouden tilaa.

Lautakunnilla ja muilla toimijoilla oli käytettävänään nettona (toimintakate talousarviomuutoksin) yhteensä 421,645 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 toimintakate oli -416,984 milj. euroa. Alkuperäisessä 2022 talousarviossa toimintakatetavoite oli -415,390 milj. euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä kulutasoa korotettiin. Alkuperäisestä toimintakatetavoitteesta jäätiiin 1,594 milj. euroa. Vuonna 2021 toimintakate oli -397,559 milj. euroa. Tähän nähden kustannukset nousivat 19,424 milj. euroa eli 4,9 %, joka on lähes kuntakentän keskimääräisen kulukehityksen tasolla (5,0 %). Toimintakatteen kasvu sisältää kuitenkin edellisvuoteen verrattuna 2,5 milj. euroa vähemmän toimintatuottoja. Vuonna 2022 toimintatuottoja saatiin luovutusvoitoista ja valtion myöntämistä koronakorvauksista. Lisäksi toimintakuluihin sisältyy 0,1 milj. euroa vähemmän kertaeriä, jotka koostuvat koronasta johtuvista menoista sekä kertakorvauksista koronatyöstä, joten vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu oli 4,3 %. Toimintakate sisältää noin 2,4 milj. koronakustannuksia, joita valtio ei korvannut.

Vuonna 2022 kunnan tuloveroprosentti oli 21,00. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,35, vakituisen asunnon veroprosentti 0,60, vapaa-ajan rakennuksen veroprosentti 1,40 ja rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,30. Verotuloja kertyi 329,067 euroa, joka on 1,967 milj. euroa muutettua budjettia (327,100 milj. euroa) enemmän. Keskeisimmät tekijät vahvojen tilitysten taustalla ovat palkkasumman ja työllisten määrän hyvä kehitys. Yhteisöveron suotuisaan kehitykseen vaikuttivat 1.8.2021 päätetty varhaiskasvatusmaksujen alennuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuuden 1,25 prosenttiyksikön korotuksella. Lisäksi vuonna 2022 kertyi vielä vuoden 2021 koronatuen häntiä. Myös kiinteistöverot kasvoivat. Kasvu johtui rakennuskustannusindeksin noususta ja siitä aiheutuneesta rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotuksesta, joka nosti kiinteistöjen verotusarvoja. Vuonna 2022 Hämeenlinnan verotulot kasvoivat edellisvuodesta 11,845 milj. euroa eli 3,7 %. Koko maan verotulot kasvoivat 5,3 %. Hämeenlinnan verotulokehitys oli muuta maata heikompaa. Verotulontilityksiin liittyy kuitenkin monia jaksotuksiin liittyviä seikkoja, joiden johdosta yhden vuoden muuta kuntakenttää nopeammasta tai hitaammasta kasvusta ei voi tehdä kovinkaan pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Valtionosuutta saatiin 119,345 milj. euroa, joka on noin 45 000 euroa muutettua budjettia (119,3 milj. euroa) enemmän. Alkuperäisessä 2022 talousarviossa valtionosuudet olivat 118,2 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon verrattaessa valtionosuuksia saatiin 1,145 milj. euroa enemmän.

Talousarviossa oli korko- ja rahoitustuottojen määräksi arvioitu yhteensä 10,540 milj. euroa ja kulujen määräksi 12,340 milj. euroa. Todelliset tuotot olivat 12,132 milj. euroa ja kulut 14,538 milj. euroa. Näin ollen tulot olivat 2,407 milj. euroa kuluja pienemmät. Rahoitustuottojen ja kulujen budjettitavoite 1,800 milj. euroa ja se ylittyi 0,607 milj. eurolla. Alkuperäiseen talousarvioon tehtiin kuluneen vuoden aikana talousarviomuutos, jolla heikennettiin alkuperäistä rahoituksen nettoa 2,3 milj. eurolla. Rahoituksen budjetissa selvästi talousarviota paremmin toteutui arvopapereista saadut myyntivoitot. Tämä johtui vuoden 2021 lopussa tehdystä sijoitussalkkujen kilpailutuksesta, jossa salkunhoitajien määrää vähennettiin ja sijoitussalkkujen varat jaettiin uudelleen vuoden 2022 alussa. Venäjän sotatoimien vuoksi sijoitustoiminnan tuottojen toteuma oli heikko. Epävakaata maailmanpoliittinen tilanne vaikutti pääomamarkkinoiden kehitykseen, mikä tarkoitti epävakaata ja vaihtelevaa kehitystä osake-, korko-, valuutta ja raaka-ainemarkkinoilla. Tästä johtuen arvonalentumisia ja myyntitappioita kirjattiin yhteensä noin 10,349 milj. euroa. Kaupungin sijoitustoiminnalle asetettu vuosituottotavoite on 4,5 % – 5 %. Vuoden lopussa neljän pääsalkunhoitajan hallinnoima pääoma (markkina-arvo) oli yhteensä 116,2 milj. euroa (31.12.2021: 126,2 milj. euroa). Tappiota kertyi vuoden alusta lukien -7,9 % (inflaation olleessa 7,1 %). Koko sijoitustoiminnan pääoma oli 116,3 milj. euroa (31.12.2021: 130,0 milj. euroa). Kaupungin sijoitusten allokaatio täytti kaupungin sijoitustoiminnan periaatteet.

Vuosikatetavoite oli 22,955 milj. euroa. Toteutunut vuosikate oli 29,021 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvion mukaan vuosikatetavoite oli 17,810 milj. euroa, jolloin tavoite ylitettiin 11,211 milj. eurolla. Poistojen ja arvonalentumisten määrä oli 28,828 milj. euroa (budjetissa 19,991 milj. euroa). Talousarvion määrärahaan sisältyi arvonalentumisia vain 34 000 euroa. Arvonalemisia kirjattiin osakkeista ja osuuksista sekä rakennuksista. Vuosikate kattaa 100,7 % poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärästä. Muutetussa talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 3,056 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 2,089 euroa alijäämäinen. Tilikausi 2022 oli 1,587 milj. euroa ylijäämäinen ja se sisältää 11,700 milj. euron investointivarausten Moreenin elinkeinoalueen kehittämiseen. Kaupungin taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää oli 3,594 milj. euroa. Näin ollen 31.12.2022 mennessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 5,181 milj. euroa.

Nettoinvestointeihin oli talousarviossa varattu 28,017 milj. euroa. Vuonna 2022 investointimenoja kirjattiin 42,401 milj. euroa ja investointituloja 14,755 milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli noin 27,646 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden 2022 alussa 250,896 milj. euroa. Uutta lainaa ei nostettu ja vanhoja maksettiin pois 27,202 milj. euroa, joten pitkäaikaiset lainat vähentyivät nettona 27,202 milj. euroa koko pitkäaikaisen lainamäärän ollessa 223,694 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa oli 2022 alussa 66,126 milj. euroa ja vuoden lopussa 21,596 milj. euroa, joten lyhytaikainen lainakanta väheni 44,530 milj. euroa. Vuoden lopun lyhytaikainen laina oli kokonaan kassalainaa muilta konserniyhteisöiltä. Koko em. lainakanta oli vuoden alussa yhteensä 317,022 milj. euroa ja vuoden lopussa 245,290 milj. euroa, joten lainakanta väheni 71,732 milj. euroa eli -22,6 %. Vuoden 2022 lainakanta oli asukasta kohti laskien 3 605 euroa. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta väheni ennakkotietojen mukaan -2,9 % ja oli 3 359 euroa asukasta kohti.

Talouden tunnuslukuja

Toimintatuotot toimintakuluista 18,8 %

Vuosikate 29,0 milj. €

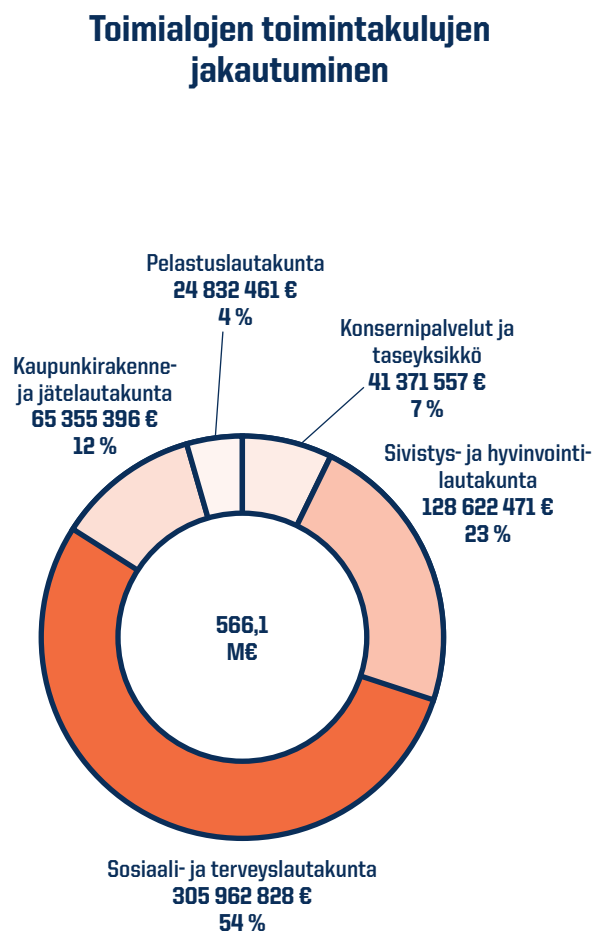
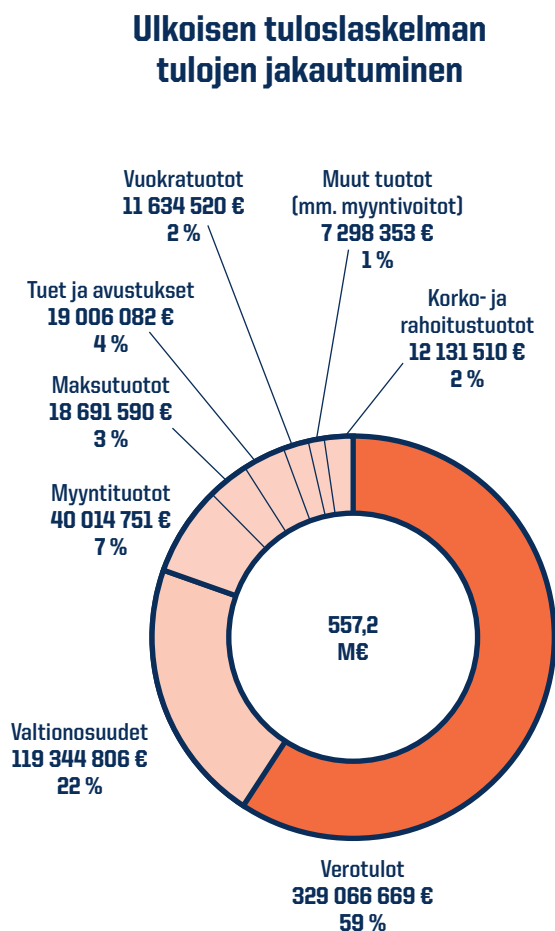
Ostolaskujen määrä 82 263kpl (verkkolaskuja 97 %)

Myyntilaskujen määrä 189 535 kpl

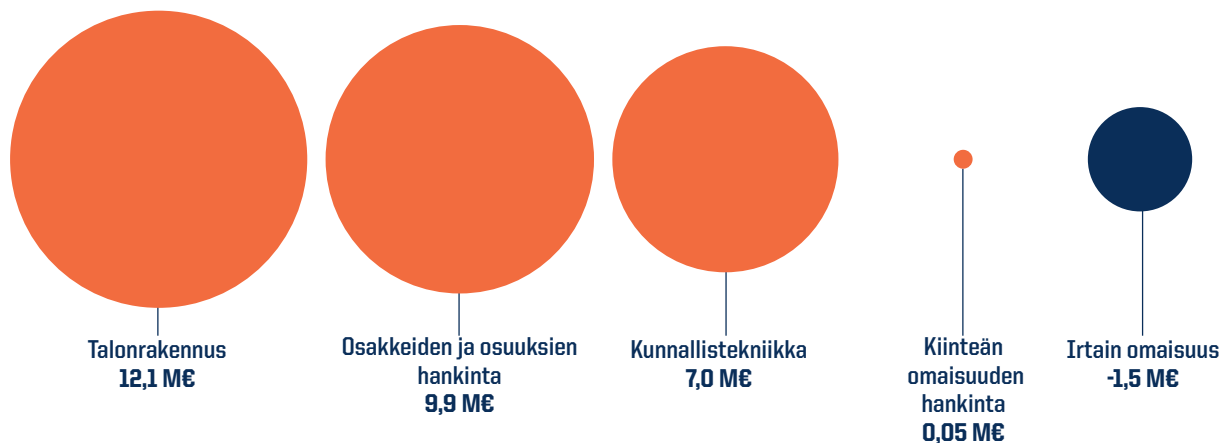
Tilikauden ylijäämä 1,6 milj. €

Taseen kertynyt ylijäämä 5,2 milj. €

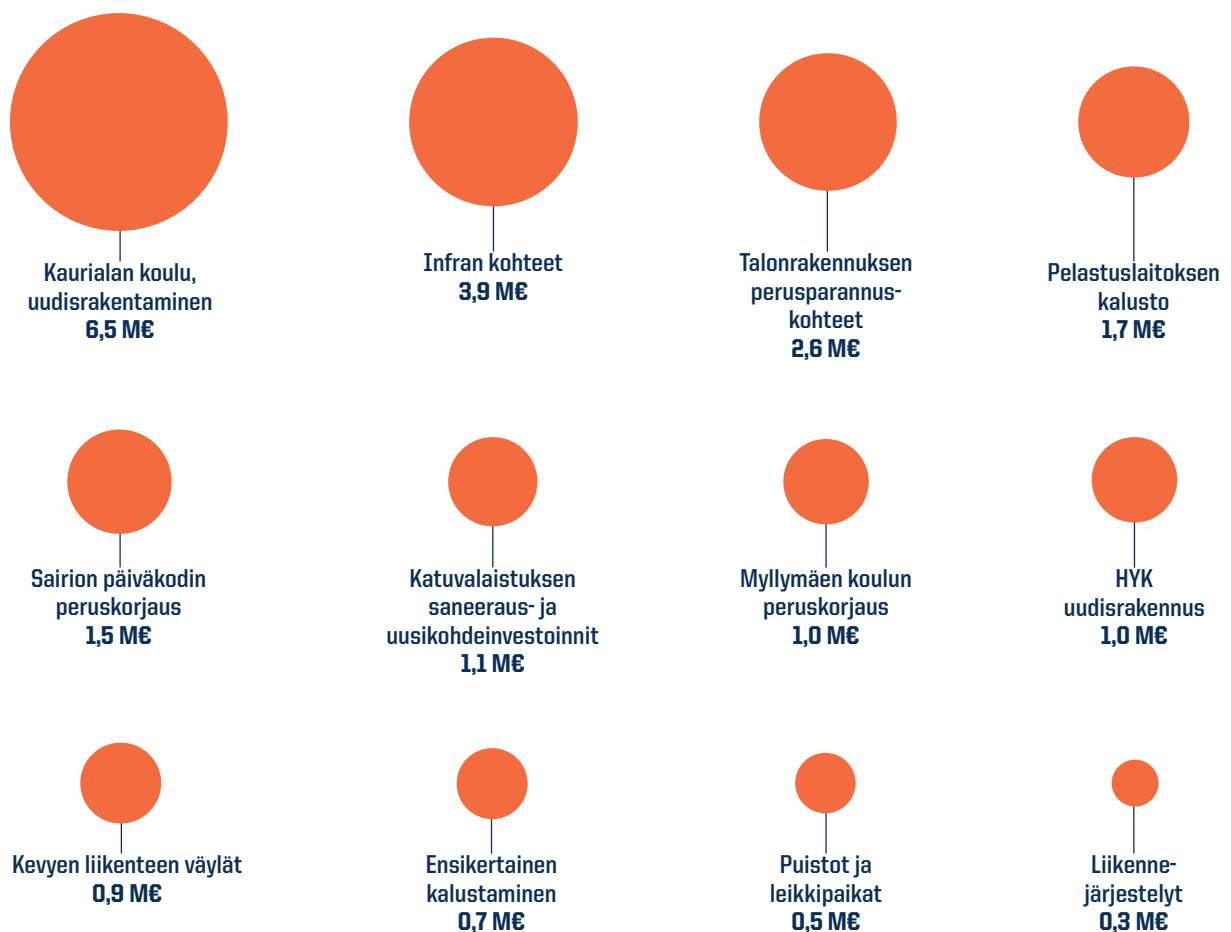
Kassan riittävyys, pv 74 milj. €

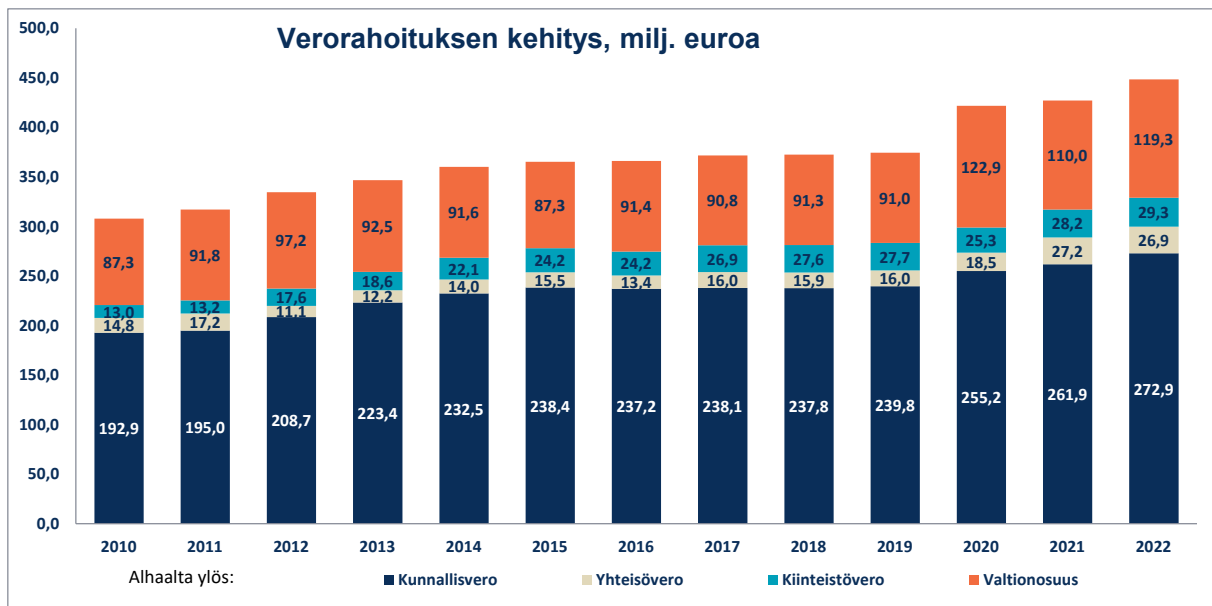

Nettoinvestoinnit

Merkittävimpiä investointeja 2021

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuosi 2022 jatkoi kulukehityksen osalta vuoden 2021 viitoittamalla linjalla. Vuoden kulkua sekä toiminnallisesti että talousennusteiden suhteen on vaikeuttanut erityisesti kasvanut inflaatio ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Covid-19-pandemia vaikutti edelleen vuoteen 2022. Työvoiman saatavuuden haasteet kasvivat edelleen. Kustannusten kasvu oli suurta erityisesti sote-palveluissa. Tämä vaikuttaa negatiivisesti kaupungin tulevaan rahoitukseen. Vuoden 2022 toimintakatteen vertailukelpoinen kasvu (ilman covid-19-pandemian vaikutuksia ja muita kertaeiä) on noin 4,3 %. Kasvu oli merkittävästi lähivuosia kovempaa (pois lukien vuosi 2021). Kustannusten kasvun hallinnassa ei täten vuonna 2022 onnistuttu. Toisaalta toimintaympäristö oli selvästi vuotta 2021 haastavampi, joten suhteellisesti vuonna 2022 onnistuttiin kulukasvun hillinnässä oikein hyvin vuoteen 2021 verrattuna.

Venäjä aloitti 24.2.2022 hyökkäyssodan Ukrainaan. Jo ennestään suureksi talouden riskiksi noussut inflaatio on kiihtynyt entisestään sodan jatkuessa ja pakotteiden kiristyessä. Myös korkomarkkina reagoi rajusti inflaatioon. Maailmanrauhan epävakaus ja inflaatio ovatkin nyt suurin taloutta uhkaava haaste.

Kaupungin tilikausi 2022 oli covid-19-pandemian vaikutuksista sekä muista kertaeiä puhdistettuna noin 12 milj. euroa ylijäämäinen. Covid-19-pandemiaan liittyvä vaikutus tulokseen oli yhteensä noin 2,4 milj. euroa negatiivinen.

Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu kohtuulliseen toimintakulujen kasvuun. Inflaatioon nähden varautuminen ei ole kuitenkaan läheskään riittävällä tasolla. Pelkästään työehtosopimuksen ns. perälauta nostaa kaupungin henkilöstökuluja vuonna 2023 vuositasolla laskettuna noin 850 000 eurolla (vuodelle 2023 tästä kohdistuu noin 500 000 euroa). Menomäärärahaylityksiä on täten varmasti tulossa vuoden aikana. Verotulojen arvioidaan kuitenkin myös ylittävän talousarvion tason.

Ukrainan kriisi aiheuttaa edelleen uhkia ja epävarmuutta koko maailmantalouden kehitykselle. Korkomarkkinan nopea muutos on haitta koko velkaantuneelle yhteiskunnallemme. Kunnat saivat tammikuussa 2023 verotulontilitykset vielä vanhalla, vuoden 2022 kunnallisveroprosentilla. Kaupunki kirjaa tästä arviolta 13 milj. euron kertaluontoisen tuloerän. Tämän tilikauden ylijäämää parantava vaikutus on päätetty jo talousar-

vion 2023 yhteydessä poistaa siirtämällä tulo Hämeenlinna-rahastoon.

Kaupunki saa vuonna 2023 valtionosuuksia kutakuinkin talousarvioon varatun määrärahan verran. Valtionosuuksia saadaan 14,4 milj. euroa, mikä on noin 0,1 milj. euroa alle talousarvion. Sijoitusmarkkinat ovat saaneet hyvän alkuvuoden jälkeen osumaa orastavasta pankkikriisistä. Nähtäväksi jää millainen vaikutus tällä on kaupungin sijoitustoiminnan tuottoihin.

Hyvinvointialueuudistuksen siirtolaskelmat valmistuvat lopullisesti vasta kesälomien jälkeen. Kuntien valtionosuuksia tullaan leikkaamaan, koska vuoden 2022 toteutuneet siirtyvät kustannukset ylittivät reilusti vuodelle 2022 budjetoidut siirtyvät kustannukset. Kuntaliiton arvion mukaan leikkaus on noin 20 euroa per asukas. Mutta tämä on vasta arvio. Kaupunki on varautunut taloussuunnitelmassaan 2024-2026 valtionosuuksien lisäleikkaukseen.

Tiedossa olevien seikkojen perusteella tilikaudesta 2023 tulee koko kuntakentällä hyvä. Tähän tosin vaikuttaa edellä mainittu tammikuun 2023 verotulontilitys vuoden 2022 veroprosentein. Kertaluontoisista eristä puhdistettuna kaupungin vuoden 2023 tuloksetekokyvyn arvioidaan tässä vaiheessa heikkenevän vuoden 2022 tasosta.

Kaupungin taloudenpidon kannalta oleellisinta on varmistaa käyttötalouden tasapainon saavuttaminen tuloja lisäämällä ja menoja karsimalla. Talous on aidosti tasapainossa, kun kaupunki ei (ilman kertaluontoisia tuloeria) velkaannu pidemmällä tarkastelukaudella lisää. Tämä edellyttää normaalina yksittäisenä vuonna noin 10 milj. euron ylijäämää. Kirjanpidolliset järjestelyt eivät ole kestävä tie talouden tasapainottamiseen ja alijäämien kattamiseen. Talouden ei pitäisi myöskään olla tasapainossa kertaluonteisten erien, omaisuuden myynnin tai sijoitustoiminnan myyntivoittojen ansiosta. Kaupungin talouden tilanne vaatii edelleen tasapainotustoimia.

Kaupungin on talouden tasapainottamiseksi välttämätöntä kyetä päättämään toimintakuluja alentavista asioista sekä pidättäytyä toimintakuluja kasvattavista päätöksistä. Historia on osoittanut, että tehokkain tapa parantaa julkisen sektorin taloustilannetta, on pidättäytyä omaehtoisesti lisäämästä julkisia menoja. Tämä siitä syystä, että sekä kansallisen tasolla että paikallishallinnossa menoleikkauksista päättäminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi.

Kaupungin pidemmän aikavälin taloussuunnitteluun liittyy kaupunkiemon lisäksi koko muu konserni. Kaupungin konsernirakenteen uudistamisesta ja tehostamisesta päätettiin keväällä 2017. Optimointi on edennyt vuonna 2018–2022 ja se jatkuu edelleen omistajaohjauksyksikön normaalina työnä. Merkittävimmät toimenpiteet on kuitenkin jo tehty. Konsernirakenteen optimoinnilla on saatu aikaan säästöjä ja tuloja, jotka on kuitenkin jo käytetty kaupungin alijäämien katteeksi. Konsernirakenteen optimointi vaatii toimijoilta rationaalista suhtautumista valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kaupungin henkilöstö

Työelämässä on viimeisten vuosien aikana tapahtunut valtava, ennen näkemätön murros. Murros ja sen mukanaan tuomat muutokset ovat lisänneet hyvän johtamisen merkitystä. Kaupunki noudattaa mahdollistavan johtamisen toimintamallia, joka perustuu laajennetun johtoryhmän yhdessä laatimiin ja kaupunginhallituksen hyväksymiin johtamisen kivijalkoihin. Johtamisen kolme kivijalkaa ovat menestyminen, mahdollistaminen ja huippuosaaminen, jotka luovat perustan mahdollistavalle johtamiselle. Johtamisen kehittäminen johtamisen kivijalkojen mukaisesti on jatkunut vuonna 2022, jolloin johtamisen teemoina kivijalkojen toteuttamisen lisäksi ovat olleet rohkea johtaminen ja turvallinen työyhteisö.

Henkilöstön saatavuuden haasteita on johtamisen kehittämisen lisäksi taklattu uudistuneen hakijaystävällisen rekrytointiprosessin, merkityksellisen työn ja modernin työskentelyn mahdollistavien toimintamallien sekä pito- ja vetovoimatekijöiden kehittämisen avulla.

Rekrytointiprosessin kehittämisen tavoitteena oli hakijakokemuksen parantaminen, hakijamäärien kasvattaminen, visuaalisen ja laadukkaan mainonnan lisääminen (Hämeenlinnan brändin vahvistaminen työnhakijamarkkinoilla) sekä hallinnollisten rekrytoinnin tukipalveluiden keskittäminen. Rekrytointikumppani kilpailutettiin ja yhteistyö uuden toimijan kanssa alkoi marraskuussa 2022. Hakijoita edellisen rekrytointikumppanin kanssa 1.1.–31.10.2022 oli keskimäärin yhteensä 7,1 hakijaa/avoin tehtävä. Loppuvuodesta uuden palveluntuottajan kanssa keskimääräinen luku kohosi 12,7 hakijaan.

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2022 oli 3 488 henkilöä, joka on 28 henkilöä enemmän kuin vuoden 2021 lopussa. Henkilöstömäärä lisääntyi eniten sosiaali- ja terveystaloudissa, jossa hyvinvointialueen pyynnöstä loppuvuonna vakinaistettiin määräaikaissä työsuhhteessa olevaa henkilöstöä. Keskimäärin henkilöstöä oli vuoden 2022 aikana 3 498 henkilöä.

Henkilöstömäärä	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisopimus	Yhteensä
31.12.2020	2 786	562	87	2	3 437
31.12.2021	2 867	521	53	19	3 460
31.12.2022	2 872	522	73	21	3 488

Kaupungin kokonaishenkilöstökulut jakautuvat kaupungin oman henkilöstön kuluihin sekä henkilöstövuokraukseen. Ostettua palvelua käytetään pääosin ikäihmisten palveluissa ja varhaiskasvatuksessa alle kolmen kuukauden sijaisiin sekä lääkäripalveluiden ostoihin. Vuoden 2022 kokonaishenkilöstökulut olivat yhteensä 175,092 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 2,585 milj. eurolla. Kokonaishenkilöstökuluihin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 168,908 milj. euroa.

Kokonaishenkilöstökulut, 1000 €	TP2021	TA 2022	TP 2022	Tot%	Poikkeama
Henkilöstökulut yhteensä	165 721	168 620	168 047	99,7 %	573
Henkilöstöpalveluiden ostot yhteensä	5 279	3 887	7 045	181,3 %	-3 158
KOKONAISHENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	171 000	172 507	175 092	101,5 %	-2 585

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä, muita yhteisöjä ja säätiöitä. Omistajaohjauksella varmistetaan, että konsernin yhteisöt ottavat toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja toteuttavat niitä tavoitteita, jotka omistaja on yhteisöille asettanut.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupunkikonsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Konsernin operatiivisesta johtamisesta vastaa kaupunginjohtaja. Konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta vastaa talousjohtaja osana konsernijohtoa. Omistajaohjauksen vastuualue vastaa omistajaohjauksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Konserniohjeessa määritellään kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen johdon rooli ja velvollisuudet sekä pelisäännöt sille, miten kaupunki käyttää määräysvaltaa yhteisöissään. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjeen 13.12.2021 ja uusi ohje astui voimaan 1.1.2022.

Kaupunginvaltuusto on asettanut kaupungin merkittävimmille tytäryhtiöille talousarvion hyväksymisen yhteydessä vuositavoitteet, joiden toteutumista seurataan kolmannesvuosittain. Lisäksi kaupunginvaltuusto on omistajapolitiittisissa linjauksissa asettanut yhteisöille pitkän tähtäimen tavoitteet, joiden kehittymistä seurataan erikseen julkaistavassa yhteisöjen vuosikatsauksessa.

Tarkemmat tiedot kaupunkikonsernista löytyy kaupungin yhteisöjen vuosikatsauksesta.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2022 alussa saatettiin loppuun Hämeenlinnan Teatteri Oy:tä ja Verkatehdas Oy:tä koskeva yritysjärjestely, jossa kaupunki luovutti Hämeenlinnan Teatteri Oy:n koko osakekannan apporttina 100 % omistamalleen Verkatehdas Oy:lle. Teatterista tuli Verkatehtaan 100 % tytäryhtiö.

Huhtikuussa 2022 Suomen Hopealinja Oy:n osakkeita koskeva lunastusmenettely päättyi ja Tampereen kaupunki osti Suomen Hopealinja Oy:n kaikki osakkeet. Ennen osakekauppaa Hämeenlinnan kaupungin omistusosuus yhtiöstä oli 0,02 %.

Vuoden 2022 aikana saatettiin loppuun Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastian perustaminen ja Koulutus-kuntayhtymä Tavastian kiinteistöomaisuus siirrettiin uudelle liikelaitoskuntayhtymälle. Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymän toiminta käynnistyi 1.8.2022. Hämeenlinnan kaupungin peruspääomaosuus Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastiasta on 77,24 % ja äänivalta 63,64 %, joten liikelaitoskuntayhtymä on kaupunkiin nähden tytäryhteisöasemassa.

Hauhon Lämpö Oy myi vuoden 2022 aikana koko kaukolämpöliiketoimintansa. Kaupunginhallitus päätti luopua yhtiön omistuksesta ja myi kaikki kaupungin omistamat osakkeet Hauhon Lämpö Oy:lle joulukuussa 2022.

Kaupungin 4,06 %:sti omistama Aina Group Oy asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan 1.10.2022 alkaen. Selvitystilan tavoitteena on yhtiön purkaminen.

Hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Eteva kuntayhtymän toiminta päättyi ja niiden palvelutoiminta siirtyi hyvinvointialueiden tehtäväksi 1.1.2023 alkaen.

Kaupungin omistamat sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos Oy:n osakkeet siirtyivät voimaanpanolain perusteella Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Kaupunginhallitus hyväksyi syksyllä 2022 Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiön, Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiön ja Työvalmennussäätiö Luotsin sääntömuutokset, joiden myötä niiden hallituspaikkojen enemmistö luovutettiin Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Sääntömuutokset astuivat voimaan alkuvuodesta 2023. Lisäksi Kanta-Hämeen hyvinvointialue sai yhden hallituspaikan Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiön hallitukseen 30.11.2022 voimaan astuneella sääntömuutoksella.

Vuoden 2022 aikana yhteisöjen toimintaan vaikutti olennaisesti covid-19-pandemian väistyminen ja sen myötä taloudellisen toimeliaisuuden kasvu. Alkuvuonna liikunta- ja tapahtumatoimintaan kohdistui vielä koronarajoituksia, mikä näkyi yhtiöiden liikevaihdossa ja poissaoloissa. Mm. Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiö kärsi covidin aiheuttamista laitoskaranteeneista ja hoitajavajeesta. Vuotta 2022 leimasi myös Ukrainan sota seurannut yleisen kustannustason nousu. Sen ja korkojen nousupaineiden seurauksena useampi yhteisö raportoi investointihjelmiansa hidastamisesta ja investointien lykkäämisestä tuleville vuosille.

Tytäryhteisöjen investointiaktiivisuus oli vuonna 2022 vähäistä. Linnan Kiinteistökehitys Oy osti vuoden aikana Kiinteistö Oy Parolantie 104 koko osakekannan. Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy, Hämeenlinnan Asunnot Oy ja Verkatehdas Oy raportoivat investointihankkeiden lykkäämisestä pääasiassa kohonneiden kustannusten ja epävarmuuksien vuoksi. Useampi tytäryhteisö toteutti tai käynnisti vuoden aikana rakennusten lämmitystapamuutoksia, joilla pyrittiin vähentämään energiakustannusten kohoamiseen ja polttoaineiden saatavuuteen liittyviä riskejä sekä toteuttamaan kaupungin hiilineutraalisuustavoitetta.

Lähes kaikkien merkittävimpien tytär- ja osakkuusyhteisöjen liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta. Suurin kasvu oli Verkatehdas Oy:llä ja Hämeenlinnan Teatteri Oy:llä, kun liiketoiminta palautui lähemmäs pandemiaa edeltäviä aikoja. Myös Hämeenlinnan Pysäköinti Oy raportoi merkittävästä liikevaihdon parantumisesta pysäköintimäärien kasvaessa. Monella yhteisöllä liikevaihdon kasvuun vaikutti hintojen korotukset, kun yhteisöt joutuivat varautumaan kohonneisiin energia- ym. kustannuksiin.

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Tytäryhtiöt	Y-tunnus	Konsernin omistusosuus %
Aulangon Kylpylä Oy	1870588-5	51,01
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	0676518-6	100,00
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy	1972415-6	100,00
Hämeenlinnan Jäähalli Oy	0896410-3	86,39
Hämeenlinnan Palloiluhalli Oy	1037204-3	93,06
Hämeenlinnan Linja-autoasemakiinteistö Oy	0205291-2	100,00
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	2196076-4	100,00
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy (konserni)	1711549-6	76,60
Idänpään Toimintakeskus Oy	0689500-1	90,00
KT Oy Harvialantie 420 C	1614663-7	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kaupungintalot	0211271-9	100,00
KT Oy Onesto	0957885-3	100,00
KT Oy Rengon Härkäpirtti	0802361-0	54,17
Linnan Kehitys Oy	0832624-0	100,00
Linnan Kiinteistökehitys Oy	1059269-5	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kasarmikatu 23	1016348-7	84,36
KT Oy Turuntien Liiketalo	0622492-9	71,97
KT Oy Innopark	1600837-3	100,00
KT Oy Lammin Biokylä 1	2047044-8	70,00
Verkatehdas Oy	2069302-7	100,00
Säätiöt ja yhdistykset		
Fredrika Wetterhoff-säätiö (konserni)	0205371-2	100,00
Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö	0648130-0	100,00
Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö	0315262-4	100,00
Työvalmennussäätiö Luotsi sr (konserni)	1881647-0	100,00
Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiö	0653924-2	100,00
Kuntayhtymät		
Hämeen Maakuntaliitto, ky (konserni)	0826048-0	38,94
Koulutuskuntayhtymä Tavastia (konserni)	0205303-4	77,24
Kiinteistöllky Tavastia	3298657-2	77,24
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky	0818235-5	50,71
Eteva ky (konserni)	0203300-9	3,26
Osakkuusyhtiöt		
As Oy Tuuloksentalo	0420267-0	46,48
Hauhon Lämpö Oy*	1799904-1	40,00
Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy (konserni)	2617489-3	44,12

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Jukolan Lintukoto Oy	0756797-4	43,73
Jyrätien Liikuntahallit Oy	0895113-4	33,33
KT Oy liittalan Lasimäki	1997941-5	33,00
KT Oy Virvelinranta	2125780-9	40,00
KT Oy Lamminraitti	0150635-3	46,00
Pikassos Oy	1749706-8	50,00
Hämeenlinnan Keilakeskus Oy *	0713492-5	78,62
Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja *	0205363-2	73,12

* Osuus osakkeiden tuottamasta äänivallasta on 1/5.

* Hauhon Lämpö Oy on yhdistelty viimeisimmän valmistuneen tilinpäätöksen mukaisesti

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Kiinteistöjen ylläpitokustannusten poikkeuksellisen voimakas nousu yhdistettynä kohonneeseen korkotasoon tulee leimaamaan monen konserniyhteisön toimintaa vuonna 2023. Epävarmasta taloustilanteesta huolimatta useampi konserniyhteisö suunnittelee investointihankkeiden toteutuksen tai suunnittelun käynnistämistä. Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy on päättänyt uuden tekonurmikentän rakentamisesta Hämeenlinnan urheilu- puistoon. Hämeenlinnan Asunnot Oy suunnittelee kahden isomman uudiskohteen rakentamista ja Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö on päättänyt Keinusaaren uudishankkeen suunnittelun käynnistämisestä vuoden 2023 aikana. HAMKin Smart Systems Biotechnology Centerin valmistelu on edennyt siten, että rakentaminen voidaan aloittaa 2023.

Vuoden 2023 aikana näköpiirissä olevia merkittäviä kaupungin konsernirakenteeseen vaikuttavia toimenpiteitä on ainoastaan Hämeenlinnan Opiskelija-asuntosäätiön vireillä oleva sääntömuutos, joka toteutuessaan toisi säätiön kaupunkiin nähden tytäryhteisöasemaan. Lisäksi kaupunki on päättänyt luopua Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n osakkeista, sillä yhtiö tuottaa pesulapalveluita jatkossa ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuol- lolle. Aina Group Oyj:n selvitystila ja purkaminen saataneen päätökseen vuoden 2023 aikana.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on toteutettu monenlaisen raportoinnin sekä yhteisöjen kanssa käytyjen keskustelujen avulla. Konsernijohtoon ennakkokantaa edellyttävät asiat on kerrattu konserniohjeessa. Kaupunginhallituksen nimeämällä viranhaltijoilla on oikeus osallistua läsnäolo- ja puheoikeuksin merkittävimpien tytäryhtiöiden ja säätiöiden hallitusten kokouksiin. Tarkastuslautakunta arvioi yhtiöille asetettavien tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin tarkastustoimi on toteuttanut yhdessä omistajaohjauksen yksikön kanssa kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin kohdistuvan sisäisen valvonnan selonteon, jonka avulla seurataan konserniohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista. Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti järjestäneet sisäisen valvontansa asianmukaisesti valtuuston edellyttämällä tavalla. Tytäryhteisöjen toiminnan ja tavoitteiden seuranta ja raportointi on säännöllistä ja poikkeamiin puututaan välittömästi. Riskikartoitukset on tehty ja ne ovat ajan tasalla. Riskienhallinnan raportointi on pääosin säännöllistä ja vastuutettua toimintaa. Konserniohjetta on noudatettu pääsääntöisesti hyvin. Konserniohjeen noudattamista koskevista poikkeuksista on keskusteltu yhteisöjen johdon kanssa. Konsernijohtoon ennakkokantaa edellyttävien asioiden noudattamisessa ei tilikauden aikana havaittu merkittäviä puutteita.

Strategisten tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat tavoitteet 2022

Kaupungin strategisille tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2022. Yhtiökohtaisten tavoitteiden lisäksi kaikille strategisille tytäryhtiöille asetettiin myös vuodelle 2022 erityiseksi tavoitteeksi työllisyystoimenpiteisiin osallistuminen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

TYTÄRYHTIÖ	TOTEUTUNEET TAVOITTEET
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	4/6 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy (konserni)	4/5 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	6/7 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy	5/7 tavoitteista toteutunut
Linnan Kehitys Oy	4/7 tavoitteista toteutunut
Linnan Kiinteistökehitys Oy (konserni)	5/5 tavoitteista toteutunut
Verkatehdas Oy	5/7 tavoitteista toteutunut

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	96 645	97 258
Valmistus omaan käyttöön	860	776
Toimintakulut	-514 489	-495 594
Toimintakate	-416 984	-397 559
Verotulot	329 067	317 221
Valtionosuudet	119 345	109 991
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 304	2 103
Muut rahoitustulot	9 828	7 708
Korkokulut	-4 179	-5 608
Muut rahoituskulut	-10 359	-519
Vuosikate	29 021	33 338
Poistot ja arvonalentumiset	-28 828	-22 023
Satunnaiset tuotot	9 703	0
Tilikauden tulos	9 896	11 315
Tilinpäätössiirrot	-8 309	-7 916
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 587	3 399

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,8	19,7
Vuosikate/Poistot, %	101	151
Vuosikate, euroa/ asukas	426	490
Asukasmäärä	68 043	67 971

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	29 021	33 338
Satunnaiset erät	9 703	0
Tulorahoituksen korjauserät	-14 655	-4 562
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-42 401	-28 392
Rahoitusosuudet inv.menoihin	917	354
Käyttöomaisuuden myynnit	27 842	4 844
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 426	5 582
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-75	-10
Antolainasaamisten vähennys	276	591
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	42 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 202	-27 967
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-44 530	1 193
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 719	349
Rahoituksen rahavirta	-65 812	16 157
Rahavarojen muutos	-55 386	21 739
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	121 592	176 978
Rahavarat 1.1.	176 978	155 239
	-55 386	21 739
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-27 459	-37 571
Investointien tulorahoitus, %	70,0	118,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,9
Lainanhoitokate	1,1	1,2
Kassan riittävyys, pv	74	116
Asukasmäärä	68 043	67 971

Hämeenlinnan kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1000 €	1000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	545 426	546 672	OMA PÄÄOMA	351 774	350 188
Aineettomat hyödykkeet	6 066	7 264	Peruspääoma	274 117	274 117
Muut pitkävaikuttavat menot	6 066	7 264	Muut omat rahastot	72 477	72 477
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 594	196
Aineelliset hyödykkeet	287 847	291 006	Tilikauden yli-/alijäämä	1 587	3 399
Maa- ja vesialueet	64 957	64 974			
Rakennukset	160 205	152 205	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	18 832	10 523
Kiinteät rakenteet ja laitteet	52 077	53 421	Poistoero	7 132	9 397
Koneet ja kalusto	4 085	6 148	Vapaaehtoiset varaukset	11 700	1 125
Muut aineelliset hyödykkeet	774	754			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 750	13 504	PAKOLLISET VARAUKSET	4 146	4 661
			Eläkevaraukset	247	305
Sijoitukset	251 513	248 402	Muut pakolliset varaukset	3 898	4 356
Osakkeet ja osuudet	213 155	209 843			
Muut lainasaamiset	38 319	38 520	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 080	3 396
Muut saamiset	38	38	Lahjoitusrahastojen pääomat	47	52
			Muut toimeksiantojen pääomat	3 033	3 344
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 039	1 896			
Lahjoitusrahastojen varat	30	30	VIERAS PÄÄOMA	320 506	388 568
Muut toimeksiannot	2 009	1 866	Pitkäaikainen	208 488	234 800
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	198 506	223 669
VAIHTUVAT VASTAAVAT	150 873	208 767	Lainat julkisyhteisöiltä	18	26
Saamiset	29 281	31 789	Saadut ennakot	6	11
Pitkäaikaiset saamiset	5 797	6 722	Muut velat	44	44
Myyntisaamiset	962	1 054	Siirtovelat	9 914	11 049
Lainasaamiset	0	30			
Siirtosaamiset	4 835	5 638	Lyhytaikainen	112 018	153 769
Lyhytaikaiset saamiset	23 484	25 068	Joukkovelkakirjalainat	0	35 000
Myyntisaamiset	11 623	9 077	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 163	27 191
Lainasaamiset	491	70	Lainat julkisyhteisöiltä	7	10
Muut saamiset	3 896	6 696	Lainat muilta luotonantajilta	21 596	31 126
Siirtosaamiset	7 474	9 225	Saadut ennakot	4 421	3 262
Rahoitusarvopaperit	113 734	114 255	Ostovelat	27 659	25 183
Muut arvopaperit	113 734	114 255	Muut velat	4 434	4 472
Rahat ja pankkisaamiset	7 858	62 724	Siirtovelat	28 738	27 524
VASTAAVAA YHTEENSÄ	698 338	757 335	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	698 338	757 335

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	53,4	47,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	58,0	73,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	5 181	3 594
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	76	53
Lainakanta 31.12., 1 000€	245 290	317 022
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 605	4 664
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	317 925	388 029
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 663	5 707
Lainasaamiset, 1 000€	38 319	38 520
Asukasmäärä	68 043	67 971

Tilinpäätös ilman covid-19-pandemian vaikutusta

Tilin nimi	TP 2022	TP 2022 ilman Covid-19 -pandemian vaikutusta	Muut kertaerät	TP 2022 ilman Covid-19 -pandemiaa ja kertaeriä vaikutusta
Toimintatulot	148 301 379	143 381 954	3 520 971	139 860 983
Myyntituotot	49 784 153	49 696 983	0	49 696 983
Maksutuotot	18 817 233	18 817 233	0	18 817 233
Tuet ja avustukset	19 345 936	14 490 513	0	14 490 513
Muut toimintatuotot	60 354 056	60 377 224	3 520 971	56 856 254
Valmistus omaan käyttöön	859 705	859 705		859 705
Toimintamenot	-566 144 713	-558 836 044	-964 398	-557 871 646
Henkilöstömenot	-168 046 874	-165 195 880	-439 592	-164 756 288
Palvelujen ostot	-287 397 883	-284 755 459	-311 000	-284 444 459
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 993 425	-18 515 310	0	-18 515 310
Avustukset	-26 039 390	-26 039 390	0	-26 039 390
Muut toimintamenot	-64 667 141	-64 330 005	-213 806	-64 116 200
Toimintakate	-416 983 629	-414 594 386	2 556 573	-417 150 958
Verotulot	329 066 669	329 066 669		329 066 669
Valtionosuudet	119 344 806	119 344 806		119 344 806
Rahoitustulot ja -menot	-2 406 731	-2 406 731	-2 406 731	0
Korkotulot muilta	2 303 818	2 303 818		2 303 818
Muut rahoitustulot muilta	9 827 692	9 827 692		9 827 692
Korkomenot	-4 178 983	-4 178 983		-4 178 983
Muut rahoitusmenot	-10 359 258	-10 359 258	-2 406 731	-7 952 527
Vuosikate	29 021 115	31 410 359	149 842	31 260 517
Poistot ja arvonalentumiset	-28 827 576	-28 827 576	-9 578 784	-19 248 792
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 985 124	-19 985 124	-779 545	-19 205 579
Arvonalentumiset	-8 842 452	-8 842 452	-8 799 239	-43 213
Satunnaiset erät	9 702 513	9 702 513	9 702 513	0
Satunnaiset tulot	9 702 513	9 702 513	513 702 9	0
Tilikauden tulos	9 896 053	12 285 297	273 571	12 011 725
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	2 265 608	2 265 608	3 444 144	-1 178 536
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-10 574 675	-10 574 675	-11 700 000	1 125 325
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 586 985	3 976 229	-7 982 285	11 958 514

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
Toimintatuotot	239 540	243 402
Toimintakulut	-651 912	-628 436
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-987	1 407
TOIMINTAKATE	-413 360	-383 627
Verotulot	327 303	315 496
Valtionosuudet	145 743	134 832
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	798	570
Muut rahoitustuotot	11 675	10 383
Korkokulut	-7 941	-8 907
Muut rahoituskulut	-10 581	-555
VUOSIKATE	53 637	68 192
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-48 489	-47 618
Arvonalentumiset	-2 466	-2 531
TILIKAUDEN TULOS	2 682	18 042
Tilinpäätössiirrot	-96	-9 926
Tilikauden verot	-217	-368
Laskennalliset verot	-56	-3
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-425	-429
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 888	7 316

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,7	38,7
Vuosikate/Poistot, %	105,3	136,0
Vuosikate, euroa/asukas	788	1 003
Asukasmäärä	68 043	67 994

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	53 637	68 192
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-217	-368
Tulorahoituksen korjauserät	8 251	-6 258
	61 670	61 566
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-86 374	-73 957
Rahoitusosuudet investointimenoihin	917	361
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 517	5 614
Toiminnan ja investointien rahavirta	-21 270	-6 415
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	69
Antolainasaamisten vähennykset	41	167
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	74 960	102 814
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-44 502	-64 406
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-35 476	-7 168
Oman pääoman muutokset	-55	-868
Muut maksuvalmiuden muutokset	537	-1 448
Rahoituksen rahavirta	-4 497	29 160
Rahavarojen muutos	-25 767	22 745
Rahavarat 31.12.	175 894	201 661
Rahavarat 1.1.	201 661	178 916
Rahavarojen muutos	-25 767	22 745
KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-74 128	-54 924
Investointien tulorahoitus, %	62,8	92,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,0
Lainanhoitokate	1,2	1,1
Kassan riittävyys, pv	80	95

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	830 135	805 985	OMA PÄÄOMA	359 277	358 979
Aineettomat hyödykkeet	8 779	10 478	Peruspääoma	274 117	274 117
Aineettomat oikeudet	1 057	1 206	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	667	667
Muut pitkävaikuttiset menot	7 572	9 171	Arvonkorotusrahasato	679	2 311
Ennakkomaksut ja keskener. hyödykkeet	150	101	Muut omat rahastot	75 458	75 417
Aineelliset hyödykkeet	771 208	744 952	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 468	-849
Maa- ja vesialueet	76 439	76 350	Tilikauden yli-/alijäämä	1 888	7 316
Rakennukset	440 548	424 100	VÄHEMMISTÖOSUUDET	25 165	24 950
Kiinteät rakenteet ja laitteet	126 794	129 069	PAKOLLISET VARAUKSET	9 092	8 916
Koneet ja kalusto	56 339	48 888	Eläkevaraukset	247	305
Muut aineelliset hyödykkeet	3 195	3 551	Muut pakolliset varaukset	8 844	8 611
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	67 894	62 994			
Sijoitukset	50 148	50 556	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 334	5 085
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	40 111	41 785	VIERAS PÄÄOMA	662 289	622 039
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakk. arvonk.	9 141	7 836	Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	494 262	462 123
Muut lainasaamiset	777	818	Pitkäaik. koroton vieras pääoma	19 429	20 261
Muut saamiset	118	117	Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	39 564	78 622
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 092	2 599	Lyhytaik. koroton vieras pääoma	109 033	101 033
VAIHTUVAT VASTAAVAT	226 930	251 384	VASTATTAVAA	1 061 157	1 059 969
Vaihto-omaisuus	1 270	3 489			
Saamiset			KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Pitkäaikaiset saamiset	6 367	7 426	Omavaraisuusaste, %	36,6	36,4
Lyhytaikaiset saamiset	43 400	38 808	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,6	94,3
Saamiset	49 767	46 234	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	8 350	6 468
Rahoitusarvopaperit	117 353	118 291	Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	123	95
Rahat ja pankkisaamiset	58 541	83 370	Lainakanta 31.12., 1 000 €	533 827	540 745
VASTAAVAA	1 061 157	1 059 969	Lainakanta 31.12./asukas	7 845	7 953
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	612 986	622 134
			Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	9 009	9 153
			Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	777	818
			Kunnan asukasmäärä	68 043	67 971

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kunta-kohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Kuntayhtymissä ei lasketa tätä tunnuslukua.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokas Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Kertynyt ylijäämä, (alijäämä) euroa/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja investointien riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Investointien tulo- ja investointien, %:

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernitilinpäätöksessä ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk – lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut